

Lausuntopyyntö Luonnon virkistyskäytön strategiasta

3971/77.774/2021

KHALL § 243

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa Luonnon virkistyskäytön strategiasta. Lausunto pyydetään antamaan luontopalvelu.fi järjestelmän kautta 22.10.2021 mennessä.

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia laaditaan ensimmäistä kertaa Suomessa. Se ulottuu vuoteen 2030 saakka. Laajapohjaiseen valmisteluun on osallistunut mm. seitsemän ministeriötä, Metsähallitus, viranomaisia, tutkimuslaitosten ja järjestöjen asiantuntijoita. Työtä on koordinoanut ympäristöministeriö. Strategian pohjalta valmistellaan ympäristöministeriössä valtioneuvoston periaatepäätös luonnon virkistyskäytöstä vuoden 2021 lopulla.

Päätavoitteena on laatia vuoteen 2030 saakka ulottuva, eri hallinnonalojen tavoitteita tukeva kansallinen ulkoilua ja luonnon virkistyskäyttöä edistävä strategia yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on etsiä kansallisen strategian myötä reittiä ulkoilun ja luonnon virkistyskäytön edistämiseksi pitkällä aikajänteellä sekä kirkastaa ympäristöministeriön ja eri hallinnonalojen roolia tässä työssä. Samalla saatetaan luonnon virkistyskäytön hyötyjä laajasti suomalaisten tietoon ja osaksi yhteistä ymmärrystä kansanterveyden ja kansantalouden vaalinnassa.

Liitteenä luonnos Luonnon virkistyskäytön strategia

Lisätietoja asiasta antaa tekninen johtaja Niina Kinnunen puh. 044 777 3380 tai niina.j.kinnunen@suomussalmi.fi

Esitys Suomussalmen kunnan lausunnoksi:

Strategian johdannossa on kuvattu suomalaisten olevan ulkoilevaa kansaa ja sama todentuu myös eri tilastojen kautta luonnon virkistyskäytön nykytilan esittelyssä.

Suomessa jokamiehenoikeudet antavat hyvät edellytykset luonnossa liikkumiselle. Todennäköisesti luonnossa liikkumisen maksuttomuus ei ole vaikeuttanut elinkeinomahdollisuuksien kehittymistä, vaan edistänyt ja tukenut niitä.

Hallitusohjelman kirjaukset antavat hyvät lähtökohdat kansalliselle virkistyskäyttöstrategialle ja sen toimeenpanolle. Kunnille on erityisen tärkeää, että tuetaan liikunta-/ulkoilupaikkojen rakentamista ja myös olemassa olevien rakenteiden perusparannuksia. Edellä mainittujen rakenteiden rakentaminen ja ylläpito ovat tärkeitä niin matkailuelinkeinon kehittymiselle kuin kunnan asukkaillekin. Nämä kaksi kohderyhmää on tärkeää muistaa kehittämistoimenpiteissä.

Luonnon virkistyskäytön nykytilan kuvauksessa on tuotu kattavasti esille, mitä kaikkea luonnon virkistyskäyttö pitää sisällään. Useat toiminnot sisältyvät jokamiehenoikeuksien piiriin, mutta on myös tarpeen nostaa tässä esille ne käyttömuodot, jotka edellyttävät esim. maanomistajan lupaa. Esimerkiksi moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkuminen ei kuulu jokamiehenoikeuksiin. Todennäköisesti tulevaisuudessa ei tämän osalta ole odotettavissa muutoksia.

Luonnon virkistyskäytön edistämisen avulla on huomattavasti hyviä puolia. Luonnossa liikkuminen edistää terveyttä ja hyvinvointia, mikä on kunnan lakisääteinen tehtävä. Tämän lisäksi luonnon virkistyskäytön lisääminen tuottaa tuloja ja työpaikkoja. Suomussalmella Hossan kansallispuiston osalta täytyy huomioida, että virkistyskäytöllä voi olla paikoin haitallisiakin vaikutuksia ympäristölle, mutta muutoin kunnan muilta osin ei vaikutuksia ole havaittu. Hyväkuntoiset polut ja retkeilyverkosto ohjaavat liikkumista ja vähentävät myös luonnon kulumista (=eroosio).

Strategiset tavoitteet:

- Lähiluonnon saavutettavuus
- Kansanterveyden edistäminen
- Luonnon kestävyys ja vaaliminen virkistyskäytössä
- Voimavarojen ja yhteistyön varmistaminen
- Luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus

Suunnitellut tavoitteet ovat hyvät ja niissä on monta yhteneväisyyttä Suomussalmen kunnan strategisten tavoitteiden kanssa.

Kainuussa takavuosina rakennettiin ja kunnossapidettiin luonnon virkistyskäyttökohteita koordinoitusti Kainuun ELY-keskuksen kanssa yhteistyöllä. Toimintamalli päättyi vuosien 2012 - 2013 aikana. Vuosina 2013 - 2020 Kainuun Nuotta ry jatkoi ympäristötöiden suunnittelua ja toteutusta yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa. Kunnat olivat varanneet talousarviossa vuosittain määrärahat ulkopuolisen rahoituksen lisäksi toimenpiteiden toteuttamiselle ja töiden koordinointiin sekä työnjohtoon. Suomussalmen kunta pitää valitettavana, että edellä mainittu toiminta on päättynyt. Nykyisin kukin kunta itse vastaa toimenpiteiden suunnittelusta ja toteutuksesta. Taloustilanteen kiristyessä kuntien talous- ja henkilöresurssit eivät riitä kaikkien tarpeellisten kunnostustoimenpiteiden toteuttamiseen.

Luonnon virkistyskäytön edistäminen strategian mukaisesti edellyttää alueellista koordinaatiota ja toimenpiteiden toteuttamiseen rahallista tukea. Tämän lisäksi on tarpeen kehittää ja parantaa entisestään yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

Kunnanjohtajan esitys:

Kunnanhallitus hyväksyy yllä esitetyn lausunnon Suomussalmen

kunnan lausunnoksi luonnon virkistyskäytön strategiasta.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano:

Ympäristöministeriö, tekniset palvelut

Otteen oikeaksi todistaa

Suomussalmella 25.10.2021

Sirpa Kovalainen
pöytäkirjanpitäjä

